

מתני' נזיר שגילה. תגלחת טהרה זיוס שלשים ואחד שלו: **א** ונודע לו שהוא טמא. בטומאת מת זין שנטמא בתוך מלאת זין שנטמא לאחר מלאת זין וזו זיוס קודם שהזיא קרבנותיו ושגילה: **אם טומאה ידועה.** היתה בשעה שנטמא ה"ז סותר את הכל אבל ג' לא נטמא עד לאחר הצאת קרבנותיו אפילו בטומאה ידועה אינו סותר אלא ז' כדתנן בפרק שלשה מינין (לעיל דף מו.) מי שזרק עליו אחד מן הדמים כו' ואוקימנא בגמרא [שם] דלדברי הכל ז' סותר ומו לא: **ואם עד שלא גילה.** נודע לו שנטמא זין בזיוס זין שנטמא בתוך ימי מלאת: זין כך וזין כך. זין בטומאה ידועה זין בטומאת התהום סותר את הכל: **לידה.** היא טומאת התהום שאינו סותר אם נטמא בטומאת מת וירד לטבול במערה זיוס שזיעי שלו ולאחר שילא ד' מלא לשם מת שהוא קף על פני המים שבפתח המערה והוא לא הכיר זו כשירד שם לטבול אין זו טומאת התהום [ואפי' אם לא נודע לו עד לאחר גילוח ופילו אם לא ירד לשם לטבול אלא להקר ה"ז טמא וסותר את הכל: **אבל אם נמלא משוקע בקרקע המערה.** ושבשעה ששכנס לא היה קף בזו יש חילוק פעמים שהוא טהור ופעמים שהוא טמא כשנכנס לשם ולא נכנס בה שגילה להקר ונודע לו שנטמא זין המערה ה"ז טהור דזו היא טומאת התהום אבל ירד לשם לטבול מטומאת המת ואח"כ נודע לו ופילו לאחר גילוח ה"ז טמא וסותר את הכל אפי' שהיא טומאת התהום:

(א) פסחים פ"א ע"ש, (ב) [ל' הדמיתא] א, ס"ט [ומספתא זין פ"ב], (ד) [לעיל ד' ע"ג], (ה) גי' אי"מ ולא אלימא למסר או לא אמר כו', (ו) ויעי' חו"ס פסחים ט"ז ובמסות נח: ד"ה ואלא כתבו שזה מן סוגיות התלוקות, (ז) ל"ל רמי בר תמל,

תורה אור השלם

1. וכי ימות מת עליו בפתע פתא וטמא ראש נזיר ונלך ראשו ביום שיקרבו ביום השביעי ויגלחו: במדבר ו ט דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לבס או לרחיקים ויעשה פסח לוי: במדבר ט ט

נוסחת הריב"ן

[א] ואחר שגילה נודע לו: [ב] זיוס: [ג] אם לא: [ד] שילא משם מלא ל': [ה] ולפילו: [ו] ובשעה: [ז] שהוא טמא: [ח] הוידע: [ט] מן דרך בגלוי קף כל טומאה: [י] טמא: [יא] וי' לחיטוב למת זיוס שזיעי ליה הכי כי סותר ז' או כולם אלא הכי קמצי ליה כי סותר כלל או אינו סותר והס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למ"ד כי דרך שפיר. ר"ש עיין בפסחים דף פ"א:

הגהות התוספות

1. ל"ל דכשירד. 2. מיות שחוק טמא טמא נמקח. 3. ל"ל דכפיש. 4. מיות אלא טומאת התהום גמירי נמקח. 5. ל"ל וי' לו שנטמא. 6. ל"ל כמו מגילת. ותימה כו'. 7. ל"ל השתא אליבא דמאן קאמר ליה כי אליבא ליה.

מוסף רש"י

במחורת לו. שפ"ח כזורה לו (פסחים א). כי דרך. טמא לנפש דומיא דלדך רחוקה הוא (שם). איזוהי טומאת התהום. שיהיה למיז ועשה פסח (שם). המוציא את מושבו לרחבה של דרך. והוא עבר על שו' אפשי שלא נגע עם או הקטו או האהיל (שם). לתרומה. לטבול בתרומה טמא. ללא הותרה זו טומאת התהום. ואילו לארכו של דרך אפילו טומאת התהום אין כפן (שם).

הכותים אין להם פרק תשיעי נזיר סג.

נזיר שגילה. תגלחת טהרה ונודע שהוא טמא אם טומאה ידועה היא סותר ואם טומאת התהום היא כלומר שנודע לו שבמקום שזכר היתה טומאת התהום ובגמרא מפרש איזו היא טומאת התהום שאין אחד צעולם מכירה והכי הילכתא גמירי לה:

אם עד שרא גילה. נודע לו זין כך וזין כך סותר זין בטומאה ידועה זין בטומאת התהום דכי גמירי טומאת התהום ללא סתרה דוקא שנודע לו אחר שגילה אבל נודע לו קודם שגילה סותר:

ביצד דין טומאת התהום ירד לטבול במערה שזעיל

טומאת שכן ונמלא כזית מן המת קף על פני המערה ספק אם היה כזית מן המת בתוך המערה ששעה שזעיל והאחיל או שמא לא היה שם בשעה שזעיל טמא דספק טומאה נרשות [הימיד] ספקו טמא ואם נודע לו אפילו אחר שגילה טמא ולא אמרינן אף כי היה כזית מן המת מוך המערה בשעה שזעיל היא טהור משום טומאת התהום לכיון שאין שום דבר מנסה עליה הוה ליה כטומאה ידועה:

משוקע בקרקע המערה. או ודאי מיקרי שפיר

טומאת התהום ולכן ירד להקר וליוס אחרון שגילה נודע לו אומה טומאה טהור משום טומאת התהום הוה: ליעטר מטומאת מת. אם ירד ליעטר מטומאת המת ואחר שזמר ומנה ימי נזירותו ויגילת נודע לו כשיירד למערה היה כזית מהמת משוקע במערה טמא: שחוקת טמא טמא. דכי גמירי דטומאת התהום דמת הותר דוקא לאדם שלא היה

בחוקת טומאת מת: שחוקת טמא טמא² (כלומר) שרגלים לדבר. כלומר שטעם גדול ל"ל הואיל והוא בחוקת טומאת מת לא הותרה טומאת התהום אלא והא דנקיט ברישא ירד לטבול וצפישא ירד להקר יש ליתן טעם לדבר דרישא רבותא קא משמע לן אף כי ירד לטבול דמסתמא דקדק ועיין היטב שלא תהא טומאה סביבו ונמלא מת קף על פי המערה מ"מ טמא משום ספק טומאה צרה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקר ואין דרכו לטבול ולדקדק סביבו מ"מ כי משוקע בקרקע המערה טהור משום דהוה טומאת התהום: **במחורת לו.** אלא בטומאת התהום שאינה מחוורת ולא הכיר זה אחד בדרך. והעולם או אינו סותר: **רבי שמעון** בן לקיש אמר כי ירד עושה פסח כמיז איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכס ומדסמן טמא לנפש לדרך נאמר כי דרך וגמירי זמר מעושה פסח אבל בפרק כ"ד זולין (פסחים דף פ"א: ושם) לא קאמר הש"ס הכי והכי אימת הם במחורת לו אשכנתא זמר עושה פסח מנלן דמיז או בדרך רחוקה כי דרך כו' משמע הם דלא פליגי ולא גמירי זמר מעושה [פסח]:

אלא ר"מ דבמחורת לו כי מכירה אחד בסוף העושה מאי הוה וצ"ל כ"ד זולין (ל"ל ע"ש) לא קאמר כי דקאמר למ"ד הוה דרך נימא ע"ד ידועה בה כולי עלמא כי דרש"י:

לנזיר ועושה פסח טהור. ומיירי בטומאת התהום כדפריש"י³ בסמוך: **ומאי שנא תרומה מנזיר ועושה פסח.** בפרק כ"ד זולין (ג"ס זה ע"ש) ליתא האי פירכא דסוגיא דהתם לית לה דגמירי אהדי אלא טומאת התהום גמירי: **מאן תנא א"ר יוחנן ר"א** היא דאמר בגלגלחת מעעבת. מלשמות זיין לדרבנן דאמרי דתגלחת אינה מעעבת א"כ אחר שזרק הדס אין [עליון] עוד תורת זמר וכן⁴ שנודע לו עד שלא גילה כמי שגילת מיתה⁵ דכ"ל ל"ל זולין (ג"ס זה ע"ש) אמר מר בר רב אשי טומאת התהום מרנה אפילו נודע לו קודם זריקה והשתא [אי?] אליבא דר"א אפילו לאחר זריקה סותר קודם גילוח ואי אליבא דרבנן הא קודם זריקה לרבנן מעעבת כקודם גילוח לר"א דהכא משמע דזכר המעכב סותר לכ"ע י"ל דלגבי עושה פסח מיירי אמר

הוא מיקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידועה [כבר נמלא] טומאת התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנוי ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי"א היא דאמר תגלחת מעעבת מלשותו בין וליטבא למתא דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר ע"ד וכך הוה עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

עין משפט גר מצוה

כב א מיי פ"ו מהל' מכות הל"ט: כב ב מיי ס' הל"ט [ע"ן כ: כד ג מיי ע"ש הל"ט: כה ד מיי ע"ש הל"ט: כה

פ"ה הרא"ש

נזיר שגילה. הביא קרבנותיו וניחל: אם טומאה ידועה. פי' טומאה שאפשר שהיתה ידועה כגון שלא היה קבר התהום סתור: טומאת התהום כדמפרש בגמ' שאין אחר מכירה בסוף העולם. אפי' שדאי טמא אינו סותר והלכה היא בניור: אם עד שלא גילה וכבר הביא קרבנותיו: בין כך טומאה ידועה ובין כך טומאת התהום סותר: דהא דגמירי שזעיל והאחיל לא סתרה דטומאת התהום לא סתרה היינו דוקא האכ נודע לו אחר גילוח לר"א או אחר קרבנותיו לרבנן: כיצד ברה"י ספק טמא ואם נודע לו זה אם אחר שגילה סותר היינו טומאה ידועה ואפי' בגמ' ספק טומאה צפה ברה"י ספק טומאה צפה ס' אהל טמא: משוקע בקרקע המערה. במקום שטבל ובדאי נטמא אם נודע לו אחר שגילה טהור ואינו סותר היינו טומאת התהום וברישא נקט לטבול לרבותא אפי' דהטובל מטמא נזיר מכל דבר המטמא אפי' (א) טהור ליעטר מטומאת המת. כגון שהיה נזיר טמא וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והשלים נזירותו. או טמא מת שטבל ואח"כ קבל עליו נזירות טמא וסותר שחוקת טמא טמא וחוקת טהור טהור שרגלים לדבר. האי רגלים לדבר לאו טומאת מת לא נתנה הלכה לטהור: מנה"מ דטומאת התהום אינה סותרת עליו: במחורת לו לאפוקי טומאת התהום שאינה מחוורת: ר"ל אמר כי דרך. גבי פסח כתי איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה (טמא) טומאה כי דרך כפי כ"ע שטוגיא אחרת דקאמר המת אשכחן זמר עושה פסח מנ"ל אמר קרא כי דרך אבל סוגיא דהבא סברא דמי ליקי נזיר מפסח ומר ליקי פסח מנזיר: כל שאין מכירה א' בסוף העולם פירוש שאפשר (שארם) [שאין אדם] מכירה: בשלמא למ"ד כי דרך שפיר דכיון דא' מכירה בסוף העולם הוה גלויה כי דרך. ובפסחים קאמר עד ידועה בה כולי עלמא כי דרך. ונזיר ועושה פסח טהור דהוה טומאת התהום כדמפרש לקמן מ"ש כי היכי דיפת נזיר מפסח למר ופסח מנזיר למר הכי נמי לילך כל שאר דבר מנהון. והכי נמי ה"מ למפורש מנזירי המפלאג בין נודע אחר שגילה נודע קודם שגילה דאי טמא

(א) נראה דספר כפן וז"ל אפי' טמא משום ספק טומאה צרה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקר וכו' אפי' טהור וכו' כמיו' בסו"ט משוקע.